

MEMO

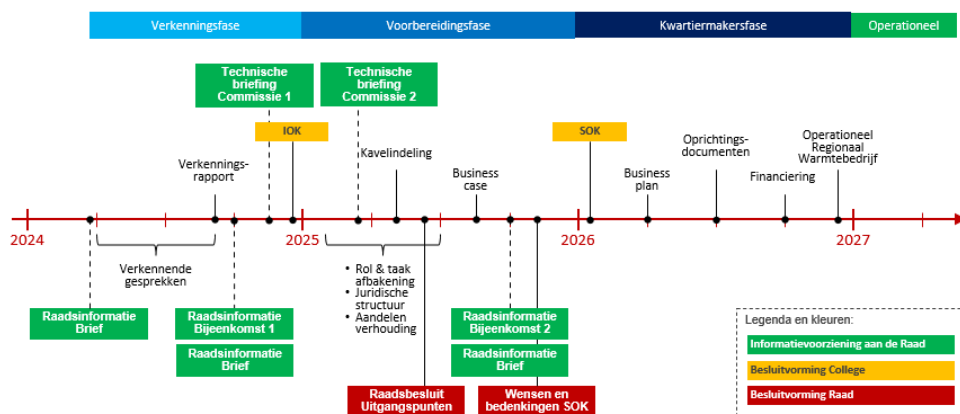
Datum: donderdag 8 mei 2025
 Aan: Gemeenteraad van Voorschoten
 Van: Wethouder Schokker
 Cc:
 Onderwerp: Toelichtingen proces en financiële gevolgen n.a.v. toezegging 453

Tijdens de behandeling van het uitgangspuntenkader regionaal warmtebedrijf en collectieve warmtetransitie, in de Commissie Wonen, Ruimte & Groen op 10 april 2025, is door de wethouder de toezegging gedaan om meer informatie te verschaffen over de investeringen en financiële bandbreedte die volgen uit een mogelijke samenwerkingsovereenkomst (hierna: SOK) voor het oprichten van een regionaal warmtebedrijf. Met deze memo wordt u geïnformeerd over het proces en de financiële gevolgen van de SOK. Dit is ter ondersteuning van de besluitvorming over het uitgangspuntenkader voor het regionale warmtebedrijf.

Besluitvorming SOK en rol van de uitgangspunten

Het pad tot een aardgasvrij Voorschoten in 2050 bestaat uit tientallen stappen en besluiten. De uitgangspunten en de SOK zijn twee van die vele stappen. Gedurende dit proces zullen we blijven leren, ontstaan er nieuwe inzichten en verandert de wereld. Er zal altijd onzekerheid blijven bestaan, maar ook altijd ruimte moeten zijn om bij te sturen. Daarom is het advies om de warmtetransitie van stap tot stap te bekijken en steeds de aandacht te richten op de besluiten die op dat moment voorliggen.

Met deze memo wordt nadere achtergrondinformatie gegeven over wat er nu bekend is (en wat nog niet). Binnen de samenwerking Warmte Leidse Regio (hierna: WLR) werken we in verschillende stappen toe naar de oprichting van een regionaal warmtebedrijf. Het proces is eerder gecommuniceerd en staat voor de volledigheid hieronder nogmaals weergegeven.

Op dit moment liggen de uitgangspunten voor een regionaal warmtebedrijf en de collectieve warmtetransitie in het algemeen ter besluitvorming voor. Later dit jaar volgt een wensen- en bedenkingenprocedure voor de ondertekening van een SOK voor een regionaal warmtebedrijf. In de SOK wordt afgesproken dat de partijen een warmtebedrijf op gaan richten. Dat is nog niet de daadwerkelijke oprichting van de entiteit zelf. Die volgt later: naar verwachting begin 2027. Een regionaal warmtebedrijf biedt de gemeente een entiteit om de warmtetransitie van

Voorschoten vorm te geven en de uitvoerbaarheid te vergroten. De focus van de activiteiten van het warmtebedrijf zullen daarbij liggen op collectieve warmtesystemen, in lijn met de transitievisie warmte. Andere taken en type warmteprojecten zijn niet uitgesloten.

De uitgangspunten die nu voorliggen dienen om toekomstige besluiten te kunnen toetsen op de gewenste koers voor de warmtetransitie in de gemeente Voorschoten. In deze uitgangspunten dient dus opgenomen te worden wat voor de gemeenteraad van belang is voor de warmtetransitie en de oprichting van een regionaal warmtebedrijf. Op het moment dat de besluiten voorliggen, voor de SOK in het najaar en de daadwerkelijke oprichting van het warmtebedrijf in 2027, zal dan gekeken worden of er aan de uitgangspunten die nu worden vastgesteld (in voldoende mate) is voldaan.

Proces om te komen tot zorgvuldige besluitvorming over de SOK

Er is een uitvoerig proces uitgewerkt om te komen tot zorgvuldige besluitvorming over de SOK en de oprichting van een warmtebedrijf. Dit betekent dat op dit moment nog niet alle gewenste informatie beschikbaar is, maar dat wel de stappen worden gezet om deze informatie beschikbaar te hebben op het moment dat over de SOK besloten wordt. De komende maanden worden de onderstaande stappen gezet.

- De SOK is niet opzichzelfstaand en wordt ondersteund door verschillende bijlagen, waaronder een globaal ontwerp, een globale business case en de governance voor een regionaal warmtebedrijf. Deze bijlagen zullen beschikbaar zijn bij de besluitvorming over de SOK. Deze documenten worden ongeveer tot het zomerreces uitgewerkt.
- De globale businesscase voor het op te richten warmtebedrijf wordt op dit moment opgesteld door Rebel, een bureau dat gespecialiseerd is in het opstellen van businesscases voor de energietransitie. In een businesscase worden de verwachte kosten en baten van het warmtebedrijf tegen elkaar afgewogen, en rekening houdend met de risico's. Op die manier kan dus een beeld gevormd worden over de financiële levensvatbaarheid van het warmtebedrijf, en de benodigde bijdragen vanuit gemeenten, de rijksoverheid en afnemers van warmte. De businesscase kan helpen bij de besluitvorming om de SOK te ondertekenen of het warmtebedrijf op te richten.
- In de maanden juli en augustus wordt door het programma WLR een opdracht verstrekt voor een second opinion op de SOK en alle bijlagen, inclusief de businesscase.
- De ambtelijke organisatie van Voorschoten maakt in die periode ook zelfstandig een uitgebreide integrale beoordeling van de stukken en de second opinion, wat zal leiden tot de college- en raadsvoorstellen voor de wensen- en bedenkingenprocedure, en daarna het wel of niet aangaan van de SOK. Daarbij wordt in het bijzonder gekeken naar wat de gevolgen zijn voor de gemeente Voorschoten en haar inwoners.
- Op onderdelen zal ook door de gemeente Voorschoten zelf een opdracht verstrekt kunnen worden voor een second opinion.

Wensen- en bedenkingenprocedure

Het college zal naar verwachting in september 2025 een besluit nemen om de SOK en alle bijlagen wel of niet aan de gemeenteraad voor te leggen voor een wensen- en bedenkingenprocedure. Bij dit besluit neemt het college alle documenten, de second opinion(s), de uitgangspunten en het ambtelijke advies in overweging. Op 9 oktober 2025

liggen de SOK en de bijlagen voor in de Commissie Wonen, Ruimte & Groen en op 13 november 2025 in de gemeenteraad. Vanuit het programma WLR zullen daarnaast verdiepende informatiemomenten worden aangeboden aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. Dit biedt de mogelijkheid om vragen te stellen en perspectieven uit andere gemeenten te horen. Vervolgens kunnen de zes gemeenteraden, waaronder die van Voorschoten, wensen- en bedenkingen inbrengen op de SOK en de bijlagen.

Besluitvorming over de SOK

De wensen en bedenkingen van de zes gemeenten zullen door het programmateam, en vertegenwoordigers van de zes gemeenten en de partners EBN en Firan, worden uitgewerkt tot de finale versie van de SOK en de bijlagen. Deze finale stukken zullen worden voorgelegd aan de colleges en besturen van de partijen. Begin 2026 zal het college vervolgens een besluit nemen om de SOK en de bijlagen wel of niet te ondertekenen. Bij dit besluit neemt het college alle documenten, de second opinion(s), de uitgangspunten, het ambtelijk advies en eventuele wensen en bedenkingen van de gemeenteraad in overweging.

Zorgen over de financiële gevolgen van de SOK

De oprichting van een warmtebedrijf heeft financiële gevolgen voor de gemeente, voor de inwoners en voor de op te richten entiteit zelf. Daardoor kunnen zorgen ontstaan of de verplichtingen die met een SOK worden aangegaan wel in balans zijn met wat financieel gedragen kan worden. De verwachting is dat de businesscase bij de SOK deze zorgen grotendeels zal kunnen wegnemen.

Er wordt continu de balans gezocht tussen snelheid en zorgvuldigheid in de besluitvorming. Daarbij streeft het college naar de volgende afwegingen: (1) geen financiële verplichtingen aangaan waarvan de gevolgen te groot en/of niet te overzien zijn, en (2) een warmtebedrijf een goede startpositie bieden, zonder onzekerheden over de benodigde bijdragen vanuit de gemeente Voorschoten. Dit betekent dat het mogelijk moet blijven voor de gemeente om uit het warmtebedrijf te kunnen stappen. Tegelijkertijd zal voor de financiële verplichtingen die worden aangegaan wel enkele jaren vooruit gekeken worden om het warmtebedrijf voldoende stabiliteit te geven.

De financiële verplichtingen zullen op ieder moment in balans gebracht worden met de informatie die dan beschikbaar is. De gemeente Voorschoten maakt nu al kosten voor het programma WLR. Die komen voort uit de SOK WLR 2024-2027, waarover de gemeenteraad heeft besloten. Na het ondertekenen van de SOK zal de samenwerking WLR waarschijnlijk in 2027 overgaan in een Regionaal Publiek Integraal Warmtebedrijf (RPIW). Daarvoor zijn er aanloopkosten voor de oprichting, bemensing en algemene operatie van het regionale warmtebedrijf. Als de gemeente besluit om het regionale warmtebedrijf mede op te richten, zullen deze kosten er in ieder geval zijn.

Daarnaast zal het regionale warmtebedrijf collectieve warmteprojecten uitvoeren, waarvoor door het warmtebedrijf projectontwikkelkosten gemaakt worden en investeringen gedaan moeten worden. Voor de gemeente Voorschoten zal de buurt Noord-Hofland het eerste project vormen. De gemeente zal daarvoor ook een deel moeten bijdragen. De investering wordt naar verwachting gebaseerd op een investeringsplanning van het warmtebedrijf, die bijvoorbeeld vijf of tien jaar vooruit kijkt. De hoogte van het bedrag zal ruwweg in verhouding staan tot het

aantal aansluitingen dat gedurende die periode in Voorschoten gerealiseerd zal worden. Dit deel kan dan als investering gefinancierd worden en deze investering kan zichzelf op de lange termijn geheel terugverdienen. Daardoor is de verwachting dat alleen de financieringslasten op de begroting van de gemeente drukken. De manier waarop met investeringen in projecten wordt omgegaan zal op het moment van de wensen- en bedenkingenprocedure bekend zijn.

Als orde grootte is de verwachting dat de jaarlijkse bijdragen van de gemeente Voorschoten aan een regionaal warmtebedrijf gemiddeld op ongeveer hetzelfde niveau zullen uitkomen als wat nu voor het programma WLR wordt uitgegeven. De precieze hoogte van alle bedragen wordt momenteel onderzocht, als onderdeel van de globale businesscase voor het warmtebedrijf. Deze businesscase wordt momenteel uitgewerkt en als bijlage toegevoegd aan de SOK. Op het moment van de wensen- en bedenkingenprocedure zal deze informatie dus beschikbaar zijn. Een eerste inschatting van de bedragen, voor zover die nu bekend zijn, zullen ook worden opgenomen in de kadernota.

Raadsvoorstel over uitgangspunten

Op dit moment is het vooral belangrijk dat de gemeenteraad besluit over uitgangspunten voor de oprichting van het warmtebedrijf. Bij de besluitvorming over de SOK kan dan getoetst worden in welke mate daar dan aan wordt voldaan. In het raadsvoorstel is getracht om zo goed mogelijk aan de bovenstaande zorgen tegemoet te komen.